

Αθήνα, 28 Φεβρουαρίου 2014

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΓΕΩΤΕΧΝΙΚΟ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ ΕΛΛΑΔΑΣ
Παράρτημα Ανατολικής Στερεάς

Διδότου 26, 106 80 Αθήνα
ΤΗΛ.: 210 3618118 - 3605579, FAX: 210 3605436
E-mail: geoteeath@otenet.gr
Web site: www.geotee-anste.gr

Δ Ε Λ Τ Ι Ο Τ Υ Π Ο Υ

Ημερίδα

Η Αγροδασοπονία στα πλαίσια της νέας ΚΑΠ 2014 - 2020

Αθήνα 26 Φεβρουαρίου 2014

**Γιατί πρέπει να συνδυαστεί δασική και γεωργική παραγωγή στον ίδιο χώρο;
Πώς θα διατηρήσουμε το παραδοσιακό αγροτικό τοπίο στη χώρα μας;
Τι γίνεται στην υπόλοιπη Ευρώπη;
Ποια είναι η πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την αγροδασοπονία;**

Αυτά είναι μερικά από τα ερωτήματα που απαντήθηκαν στην Ημερίδα για την αγροδασοπονία που συνδιοργάνωσαν το ΓΕΩΤΕΕ Παράρτημα Ανατολικής Στερεάς Ελλάδας, ο ΕΛΓΟ-ΔΗΜΗΤΡΑ και το Ελληνικό Αγροδασικό Δίκτυο στις 26 Φεβρουαρίου 2014, στις εγκαταστάσεις του Ινστιτούτου Μεσογειακών Δασικών Οικοσυστημάτων και Τεχνολογίας Δασικών Προϊόντων, Ιλίσια Αθήνα.

Τι είναι όμως αγροδασικά συστήματα; Ο πρώτος ομιλητής κ. **Κων/νος Μαντζανάς**, Δασολόγος στο Α.Π.Θ., ανέφερε στην εισήγησή του ότι πρόκειται για μικτή καλλιέργεια δασικών δένδρων που παράγουν υψηλής ποιότητας τεχνική ξυλεία (π.χ. καρυδιά, σορβιά, σφεντάμι, κ.λπ.) και γεωργικών φυτών (π.χ. σιτηρά, καλαμπόκι, λαχανικά, κ.λπ) στο ίδιο χωράφι με σκοπό: (α) την εξασφάλιση επιπλέον εισοδήματος στο γεωργό από την ξυλεία, (β) τη χρονική κλιμάκωση της απασχόλησης και του εισοδήματος του γεωργού και (γ) την προστασία του περιβάλλοντος και του τοπίου. Τέτοια συστήματα είναι παραδοσιακά στη χώρα μας, αλλά συνεχώς καταστρέφονται στο βωμό της εντατικοποιημένης γεωργίας των τελευταίων 20-30 ετών, η οποία δημιουργεί οικονομικά αδιέξοδα στους αγρότες και ανεπανόρθωτα προβλήματα στο περιβάλλον. Τα παραδοσιακά αυτά συστήματα θα πρέπει να διατηρηθούν και να προστατευτούν γιατί αποτελούν πολιτιστική κληρονομιά. Παράλληλα, θα πρέπει να δημιουργηθούν και νέα τα οποία θα είναι οικονομικά βιώσιμα και περιβαλλοντικά ασφαλή.

Στη συνέχεια η κ. **Αναστασία Παντέρα**, Καθηγήτρια στο ΤΕΙ Στερεάς Ελλάδας, έδωσε αναλυτικές πληροφορίες για τα δασολιβαδικά συστήματα που περιελάμβαναν την εξέλιξή τους στον Ελλαδικό χώρο, την σημερινή μορφή και έκτασή τους, τα προϊόντα που παράγονται σε αυτά τα συστήματα καθώς και παραδείγματα από άλλες χώρες της Ευρώπης, όπως η Γαλλία, η Ισπανία, το Ηνωμένο Βασίλειο, η Ιταλία, η Ελβετία κλπ., και τις Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής.

Η επόμενη εισηγήτρια, η κ. **Άννα Σιδηροπούλου**, Δασολόγος στο Α.Π.Θ., ανέλυσε τα παραδοσιακά δασογεωργικά συστήματα της χώρας μας, περιλαμβάνοντας τους διάφορους συνδυασμούς δέντρων και γεωργικών καλλιεργειών, τη δομή και τη μορφή τους καθώς και την έκτασή τους από έρευνα που έγινε στη Μακεδονία και τη Θράκη. Παρουσίασε επίσης διάφορα σύγχρονα παραγωγικά δασογεωργικά

συστήματα του εξωτερικού (Γαλλία, Ηνωμένο Βασίλειο, Βέλγιο, Ισπανία, Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής, Κίνα).

Τέλος, ο κ. **Βασίλειος Παπαναστάσης**, Ομότιμος Καθηγητής του Α.Π.Θ., παρουσίασε το άρθρο 23 του Ευρωπαϊκού Κανονισμού 1305/2013 που αναφέρεται στη νέα ΚΑΠ. Τα άρθρο αυτό περιλαμβάνει την εγκατάσταση και τη συντήρηση μέχρι 5 έτη, νέων αγροδασικών συστημάτων, είτε σε γεωργική γη, είτε σε δημόσια (με διαχειριστή ιδιώτη η Δήμο). Επιλέξιμες δαπάνες είναι η φυτεία δασικών δένδρων σε χωράφια, η αραιώση δένδρων σε δάση και δασικές εκτάσεις, το κόστος σύνταξης των σχετικών μελετών, κατασκευής ποτιστρών και πρόχειρων καταλυμάτων για ζώα. Το μέτρο μπορεί να εφαρμοστεί σε γεωργικές εκτάσεις από ιδιώτες (γεωργούς) καθώς και σε δασικές από Δήμους υπό την προϋπόθεση ότι είναι διαχειριστές των εκτάσεων αυτών. Ο μέγιστος αριθμός των δένδρων δεν πρέπει να υπερβαίνει τα 250 άτομα το εκτάριο, τα οποία πρέπει να συνδυάζονται με γεωργική καλλιέργεια ή βόσκηση. Στις γεωργικές εκτάσεις, η φυτεία των δένδρων μπορεί να γίνει σε γραμμές ή λωρίδες, ώστε να μην παρεμποδίζεται η χρήση γεωργικών μηχανημάτων. Το μέτρο αυτό, ανέφερε ο κ. Παπαναστάσης, ότι υπήρχε και στην προηγούμενη προγραμματική περίοδο της ΚΑΠ (2004-2013), αλλά δεν εφαρμόστηκε στην Ελλάδα. Στη νέα ΚΑΠ είναι σαφώς βελτιωμένο και πρέπει να εφαρμοστεί, γιατί θα προκύψουν σημαντικά οφέλη για τους γεωργούς και κτηνοτρόφους, ενώ θα βελτιωθούν σημαντικά το αγροτικό και δασικό περιβάλλον της χώρα μας.

Στη συζήτηση που ακολούθησε ο πρόεδρος του Παρ/τος ΓΕΩΤΕΕ Αν. Στερεάς Ελλάδας κ. **Σταύρος Ζαννόπουλος** σε παρέμβασή του, επεσήμανε ότι τα αγροδασικά συστήματα παρουσιάζουν ενδιαφέρον, λόγω (α) της αυξημένης ζήτησης αγροτικών γαιών, (β) της ανάγκης εντατικοποίησης της γεωργίας και (γ) επέκτασης του παραγωγικού χρόνου της εκμετάλλευσης. Είναι αδιαμφισβήτητα ορθότερη λύση από τα προγράμματα δασώσεων, τα οποία δε λειτούργησαν στη σωστή κατεύθυνση κατά την Προγραμματική Περίοδο 2007-2013, διότι με τα αγροδασικά συστήματα η γη παραμένει αγροτική και ο αγρότης στη γη του.

Θα πρέπει όμως να προταθούν συγκεκριμένα μοντέλα συνδυασμών ανώροφου (δενδρώδους είδους) και υπόροφου (αροτραίου είδους), τα οποία θα προκύψουν από ερευνητικά δεδομένα, λαμβάνοντας υπόψη μεταξύ των άλλων παραμέτρων:

- Τα αλληλοπαθητικά φαινόμενα που παρουσιάζουν πολλά φυτικά είδη και τον ανταγωνισμό για φως μεταξύ των καλλιεργειών
- Τις επεμβάσεις φυτοπροστασίας και αρδευτικές ανάγκες που μπορούν να επηρεάσουν σημαντικά την παραγωγή, την ποιότητα των προϊόντων, την εμπορευσιμότητά τους και τη δημόσια υγεία
- Την ανάγκη ταυτόχρονης ύπαρξης εξειδικευμένου εξοπλισμού από τους αγρότες, τόσο για δενδρώδεις όσο και αροτραίες καλλιέργειες
- Την προσπάθεια προσαρμογής των φυτειών που θα εγκατασταθούν ως προς τις καλλιεργητικές συνθήκες (π.χ. αποστάσεις φύτευσης), ώστε να εξασφαλιστεί λειτουργική συνύπαρξη, βάσει του υφιστάμενου μηχανολογικού εξοπλισμού, π.χ. συστήματα άρδευσης, εξοπλισμός κατεργασίας εδάφους, σπαρτικές και συγκομιστικές μηχανές
- Σε περίπτωση οπωροφόρων δένδρων, το αυξημένο κόστος συγκομιδής και τις πρακτικές δυσχέρειες από τη διαμόρφωση της κώμης άνω των 3μ. άκλαδου κορμού
- Τη δυνατότητα εισόδου και τρίτου συγκατοίκου στο αγροδασικό σύστημα με την αξιοποίηση δένδρων – ξενιστών της τρούφας

Ο κ. Ζαννόπουλος ζήτησε από το Ελληνικό Αγροδασικό Δίκτυο να φέρει προς έγκριση στη ΔΕ του Παρ/τος πρόταση για τη νέα προγραμματική περίοδο, ώστε να συμπεριληφθεί στην επικαιροποιημένη έκδοση του πακέτου Προτάσεων για τη Βελτιστοποίηση του ΠΑΑ 2014-2020, που εκπόνησε το Παρ/μα ΓΕΩΤΕΕ Ανατ. Στερεάς Ελλάδας, το οποίο μπορείτε να βρείτε στον ακόλουθο [σύνδεσμο](#).

Στη συζήτηση που ακολούθησε απαντήθηκαν από τους εισηγητές κάποιοι από τους προβληματισμούς που έθεσε ο κ. Ζαννόπουλος και αναφέρθηκε ότι υπάρχουν διαθέσιμα μοντέλα συνδυασμών ανώροφου και υπόροφου τα οποία θα ελεγχθούν και θα προσαρμοστούν στις συνθήκες της χώρας μας. Ο ιστότοπος του Ελληνικού Αγροδασικού Δικτύου (www.agroforestry.gr) θα ενημερώνεται με νέα δεδομένα για την αγροδασοπονία.

Ο κ. **Δ. Παπακωνσταντίνου** γεωπόνος μελετητής στην τοποθέτησή του τόνισε ότι είναι πολύ σημαντική η εφαρμογή του μέτρου στη χώρα μας και επεσήμανε κάποια γραφειοκρατικά θέματα, όπως το πώς θα δηλώνονται οι καλλιέργειες αυτών στο ΟΣΔΕ, που θα πρέπει να αντιμετωπιστούν ώστε να ενθαρρυνθεί η εφαρμογή του μέτρου από τους αγρότες.

Συζητήθηκε επίσης ο τρόπος με τον οποίο μπορεί να εφαρμοστεί το νέο αγροδασικό μέτρο ιδιαίτερα σε δασικές εκτάσεις και παρουσιάστηκαν διάφορες προτάσεις από δασολόγους των δασικών υπηρεσιών (κ. **Γ. Καρέτσος**, Διευθυντής του Ινστιτούτου Μεσογειακών Δασικών Οικοσυστημάτων και Τεχνολογίας Δασικών Προϊόντων, κ. **Α. Ρήγας**, Διεύθυνση δασών Αθηνών, κ. **Γ. Ξανθόπουλος**, ερευνητής στο Ινστιτούτο Μεσογειακών Δασικών Οικοσυστημάτων και Τεχνολογίας Δασικών Προϊόντων) για την εφαρμογή και τον έλεγχο των επιλεγόμενων εκτάσεων. Η κ. **Δ. Παϊταρίδου**, Δασολόγος στην Ειδική Γραμματεία Δασών του ΥΠΕΚΑ και ο κ. **Δ. Ντινόκας**, Προϊστάμενος στη Διεύθυνση Αναδασώσεων και Ορεινής Υδρονομίας του ΥΠΕΚΑ, αναφέρθηκαν στην επιλογή του κατάλληλου φυτευτικού υλικού για τα δέντρα και την ανάγκη υιοθέτησης ποικιλιών προσαρμοσμένες στις Ελληνικές συνθήκες. Τέλος, ο κ. **Π. Δρούγας**, Προϊστάμενος της Ανάπτυξης Δασικών Πόρων στην Ειδική Γραμματεία Δασών του ΥΠΕΚΑ, ανέφερε ότι αυτή την περίοδο συντάσσεται το τεχνικό δελτίο του συγκεκριμένου μέτρου και θα περιλαμβάνει όλες τις επιμέρους περιπτώσεις και διευκρινίσεις για την αποτελεσματική εφαρμογή του.

Την Ημερίδα παρακολούθησαν 100 περίπου σύνεδροι και κυρίως επιστήμονες από τον γεωτεχνικό χώρο, ερευνητές του ΕΛΓΟ-ΔΗΜΗΤΡΑ, καθηγητές Α.Ε.Ι. και Τ.Ε.Ι., εκπρόσωποι των Υπουργείων Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων και Περιβάλλοντος Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, φοιτητές, εκπρόσωποι δασικών υπηρεσιών και των Ο.Τ.Α., καθώς και ιδιώτες Γεωτεχνικοί που ενδιαφέρονται για την αγροτική και δασική πολιτική και το αγροτικό τοπίο της χώρας μας.

Γεωτεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδας – Παράρτημα Ανατολικής Στερεάς
Ελληνικό Αγροδασικό Δίκτυο
ΕΛΓΟ ΔΗΜΗΤΡΑ – Ινστιτούτο Μεσογειακών Δασικών Οικοσυστημάτων και
Τεχνολογίας Δασικών Προϊόντων